

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

POLITIKAI, SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP. — MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Szerkesztőség: Szentmihály-utca 1. sz. Telefonszám: 53.
hova minden a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Előfizetési ára

Egy évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill

Felelős szerkesztő:

Dr. FRIEDMANN GYULA.

Kiadó: PAPP GYÖRGY.

Kiadóhivatal: **Papp György** könyvnyomtató intézete
hová a hirdetési díjak küldendők.

Hirdetések díjszabási árban számíttatnak. — Nyílttér sora 50 fillér.

A munkakerülők.

(x) Eddig már negyvennél több törvényhatóság szavazott feltétlen bizalmat a kormánynak és ez kétségbevonhatatlan bizonyága annak, hogy a közönség legnagyobb és legilletékesebb része a munkapárti irány követőjéül sorakozott.

Bizonyára a közvéleménynek ilyen kialakulása okozta, hogy az ellenzék hozzá sem fogott még a nyári szünet idejére hirdetett országos agitációhoz. — Belátta, hogy ilyen mozgalom megindítására ma a talaj kevésbé alkalmas, mint régen volt. Csodálatos azonban, hogy még most sem ismeri fel kudarcainak valódi okát, mely eddig követett magatartásában rejlik. Ma is folytatja a kicsinyeskedést, a szerencsétlen taktikázást, ma is ragaszkodik a parlamenti sztrájk fegyveréhez és az integrum restitució követeléséhez. Ezzel riktó ellentétben pedig a kormány megbuktatását és a közhatalom megszerzését vallja törekvései céljának.

De hol adja tanujelét a közügyek vezetésére való hivatottságának? Avagy kormányképesség jele-e, hogy a többséget hajszaszerűen, a legképtelenebb visszaélések vádjával illeti, azonközben pedig, az időszaki választásokon, ő maga nyúl a korrupció és a terror eszközeihez? Kormányképességre mutat-e, hogy szabélyszerűen megalkotott törvények ellen izgat? Hát. vajjon az, hogy a képviselői kötelességek szándékos

megsértésével tüntet és nyomát sem árulja el az őszi ülésszak nagy feladataira való komoly előkészülésnek?

Októberben a nemzet életébe vágó javaslatoknak hosszú sora kerül az országgyűlés elé. A választókerületek új beosztása, a közigazgatás reformja, a földmívelésügyi, a kereskedelmi, az igazságügyi minisztériumok gazdag munkaprogramja, az utóbbinak keretében az általános polgári törvénykönyv tervezete is.

Lehetséges-e, hogy ily korszakos alkotások az ellenzék minden közreműködése nélkül jöjjenek létre? Szóba kerülnek majd az új katonai követelések is. A kormány nem hódol a militarizmusnak, de sehogysem zárkozhatik el annak a mulhatalan szüksége előtt, hogy az általános európai fegyverkezés közepette a mi monarchiánk hadereje is fokoztassék. A kormány tisztában van kötelességeivel úgy az állami biztosságot, mint a nép teherbírását illetőleg és tudja, hogy ezt az utóbbit feltétlenül kimélnie kell. Vállalja is a teljes felelősséget előterjesztendő javaslataiért. De hol marad az ellenzék a maga bíráló és ellenőrző munkásságával? Belenyugodhatik-e abba, hogy ily óriási kérdések az ő hozzászólása nélkül nyerjenek elintézés? És ha belenyugszik, ily példátlan indolencia után számithat-e valaha a korona bizalmára és a nemzetek legalább olyan foku érdeklődésére, aminő minden hazafias kötelességtudó pártot megillet?

A helyzetet tehát az jellemzi, hogy a kormány és a többség az egész közéletre kiható reformokra készül és az ellenzéknek, hacsak minden politikai súlyát elveszteni nem akarja, nincs más választása, mint fölhagyni az eddigi okvetetlenkedéssel és kivenni a maga részét a parlament normalis működéséből.

Egy kép a gyulafehérvári állami elemi népiskola életéből.

A gyulafehérvári református hitközség elnöke: Dr. Elekes Viktor, 1895. évben, Emlékiratot terjesztett fel a Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter urhoz, melyben Gyulafehérvár népoktatásának javítását, mondhatni megteremtését nyomós érvekkel hang-ulyozta.

Emlékiratában rámutatott arra, hogy Gyulafehérvárt nincs oly népiskola, mely bár inkább a külsőségekre vonatkozó tanügyi követelményeknek megfelelne. Rámutatott arra, hogy a róm. katolikus és izraelita elemi fiúiskolák négy és három osztállyal és négy és három tanerővel, mint gimnasiumba előkészítő iskolák szerepelnek és ha mint ilyenek eleget tesznek is az illető felekezetek és jobbmódu szülők kívánalmainak; de mint népiskolának — a népoktatási törvény alapján — létjogosultságuk kétségbe vonandó. A református iskolában egy tanító vezetése alatt fiúk és leányok egy tanteremben taníttatnak; hasonlóképpen a lutheránus iskolában is. A gör. katolikus és gör. keleti iskolákba egy-egy tanító vezetése alá 300—300 tankötelesnek kellene feljárni stb.

Emlékiratában utalt arra is, hogy eltekintve mindezekről és feltéve, amit elképzelni is nehéz, hogy a Gyulafehérvári

nyörü, úgy fekszik, mint egy dög, assimilálva a levegőt, mely környékén dögleletes. A természet nem alkothatta volna jobb helyre, hiszen ott van a tűzoltólaktanya s így teljesen felszerelve vonulhatnak ki derék tűzoltóink s a békanyállal leköpye az égő ház tetejét, pusztulnia kell onnan lángnak, zsarátnoknak.

A belügyminisztérium újabban alkotni és rombolni fog. Lerombolja néhány meg nem felelő város városi jellegét és várossá emel néhány megfelelő falut. Ez utóbbiak között, ha csak egy szempontból is, de méltán helyet foglalhatna Magyarigen. Ott ugyanis rendelet és gyakorlat szerint délelőtt kilenc óra az az időpont, midőn nagyot lélegzenek, illetve szuszognak a kofák (mivel én többé-kevésbé időtöltöttebbeket láttam, tehát mondjuk azt, hogy szuszognak) s megkezdik bevásárlásaikat.

Mi is ez a dicső hely? Magyarigen, igen, igen! Nálunk nagyon elterjedt és köztudomású ama példabeszéd a kofák között: ki korán kel, stb. És ha arany nem is, de olcsó bevásárlási cikkeket nyernek. A rendőrség pedig? Az ellenőríz, ellenőrzi azt, hogy rend legyen s ellenőrzi azt, hogy a kofák mind kint legyenek. Csak nem is olyan régen ellenőrizte azt is, hogy felesége Kufárné önsaga vette-e legolcsóbban s adta tovább legdrágábban. Egyebet mit ellenőrizzen? Nem volna humánus dolog többet kívánni tőle. Bizzuk azt a rendőrkapitányságra. Vagy ha hiába bizzuk, akkor Uraim és hölgyeim, vagy keljünk fel hajnalban, hajnaletőtt és nyil-

vános árverésen concurráljunk a kofákkal, vagy fel és el Magyarigenbe. Azonban rendkívüli intézkedések kérésével, illetve a készenlevő szabályrendeletek alkalmazásának megsürgetésével ne nehezítsék meg a szegény rendőrség amugy is túlterhes szolgálatát. Ha van szabályrendelet, úgy sincs ideje a rendőrségnek azt végrehajtani, ha nincs, akkor a bizottsági tagok még nincsenek tisztában teljesen teendőikkel. Ebben az esetben bizzunk mindent az államosításra.

A legutóbbi városi közgyűlésen sok fontos dolog került szőnyegre illetve asztalra, papírra és ajkakra. Bizottsági tag, hír szerint jelen volt vagy hat. Édes Istenem, hát miért nem voltak heten?

Szóba került többek között a városi uszoda ügye. Erre vonatkozólag komoly és megfontolandó javaslattal állok elő: fürdőhelyül feltétlenül az előbb említett alsóvártéri tócsát ajánlom. Elsősorban azért, mert vizét többé-kevésbé az egészségügyi csatornából nyeri, tehát nem lehet egészségtelen. A fürdőközönség kényelmére pedig megbeszélést folytattam a szemben levő központi vendéglő tulajdonosával. Ő már a javíttatásnak már neki kezdett, de ha a fürdő tényleg ott nyílik meg, elsőrendű óriási szállodat és vendéglőt épít. Száz szobát mondott, nyolevanat gondolt, s ha hatvanat épít, az is elég. A fürdőző közönség a vendéglő részéről elsőrendű ellátásban részesül. Italokat minden tushál és zuhanyozásnál körülhordoznak s ha az italfogyasztás következtében a ke-

TÁRCA

Locális és vicinális apróságok.

A Gyulafehérvár és vidéke szentjános-bogarak „Világosság” című szakegylete legutóbbi közgyűlésén előhozták, hogy akad közöttük olyan haszonleső lélek, ki emberi szolgálathoz lép és néhány utcában helyettesíti a villanylámpákat. A közgyűlésen megbotránkozásal tárgyalták az ügyet s biztosságot küldöttek ki megvizsgálás és részletes jelentéstétel végett. Kiderült, hogy a hirtűlt, a mennyiben a kérdéses helyeken nem szentjánosbogarak hátulja, hanem a villanytelep körte égne, csak hogy nem égő szenvedéllyel, hanem bélsorvadásos végelegyengülésben haldokolva. Megállapíták derék szentjánosaink azt is, hogy világító szervük jóval erősebb fényt ad s így nagyfoku rosszakarát és lekicsinylős öket ama lámpákkal összehasonlítani.

Az Alsóvártér bejáratánál valami nagyon gyakran előtűnik, s nagyon ritka, kivételes esetben tűnik el, akkor is a forró nap jóvoltából. Mi ez a tünet, mely távolról csillog, közletről zöldül? Óriási smaragdkő, vagy beltenger, mely talán még ifjú és azért zöld? Óh, nem az! Egy tócsa bevonva békanyállal, melynek kiterjedése elég nagy ahhoz, hogy halastót létesíthessenek belőle s ne csak ingerlő békacombokat hizlaljon. Fekvése gyö-

Mignon villamos fénykép-vállalat Gyulafehérvárt Iskola-utca 1. MEGNYILT.

Igen szép kivitelű 12. drb Mignon fénykép 70 fill.
12 drb finom kidolgozású fénykép-levelezőlap 3 K.

Felvételek a nap minden órájában este 9-ig
villanyfény mellett. Borús idő nem határoz.

Tisztelettel

Mignon fénykép-vállalat.

lafehérvárt tényleg létező 1400—1500 tankötelet a felsorolt iskolák kebelükbe fogadhatják és azokat legalább a művelődés és haladás alapelemeivel ellátják: még mindig van egy magasabb szempont, mely a jelen viszonyok megszüntetését kívánja és parancsolja. E magasabb szempont az állam érdeke; ez azon valódi közérdek, mely megköveteli, hogy az ifjúság a kellő ismeret elsajátítása mellett hazafias szellemben neveltesse, hogy legyen az szívből és lélekben magyar.

Emlékiratában közölte a Nagyméltóságu vallás- és közoktatási Miniszter urral azt is, hogy miután a református egyház belátta azt, hogy Gyulafehérvár népoktatásának javítása a legsürgősebben kívánatos: annival inkább reméli ennek megvalósítását a magas kormánytól, mivel látja azt, hogy a törvényhozó testület a tett terére lépett; a szabadelvű eszmék hódító hadjáratra keltek s hogy azon törvényjavaslatokat, melyeket a közel jövőben törvényerőre emel a magyar nemzeti Geiusz, s melyeket egy modern nemzeti állam alapköveiképp fog tisztelni az utókor: előbb-utóbb követni fogja az egységes szervezeten alapuló magyar nemzeti iskola-jognak törvénybe iktatása. Miután azonban sem maga az egyház, sem a város, mint politikai testület, sem a más hitfelekezetek nem képesek arra, hogy a népoktatási törvény szellemének, de különösen a magyar állam érdekeinek megfelelő népoktatási intézetet állítsanak fel és tartsanak fenn: tekintettel Gyulafehérvár nemzet- és felekezeti közeli helyzetére, elhatározta, hogy iskoláját államosíttatja.

A felterjesztett emlékiratra a vallás- és közoktatási Miniszter úr Dr. Havas Gyula alsófehérvármegyei tanfelügyelőt küldötte ki a helyszínére, mint miniszteri biztost, hogy az állami iskola szervezése ügyében kezdje meg a tárgyalást a várossal és a különböző hitfelekezetekkel. A kiküldött miniszteri biztos a városhoz és a különböző hitfelekezeteknél süket fülekre talált. A református egyház azonban áthatva azon tudattól, hogy magasrendű nemzeti érdekeknek teszen szolgálatot — mely tudat valósággá is lett, midőn ma már mintegy 400 gyermek nyer nemzet- és felekezeti különbség nélkül csaknem ingyenes oktatást, a magyar állam védszárnyai alatt álló szép palotában — iskoláját államosíttatta.

A kir. tanfelügyelőséggel folytatott tárgyalás eredménye a vallás és közoktatási Miniszter úr által 32477. — 1895. sz. alatt megerősített szerződésben nyert kifejezést. A szerződés 1-ső pontja szerint: „a gyulafehérvári református egyház egyelőre 50 évre terjedő időre használatra átadja a magyar államnak mindazon ingó és ingatlan javait, melyek eddig felekezeti iskolája fenntartására és fenállására szolgáltak; nevezetesen ingatlanokban átadja a gyulafehérvári 377. számú telekjegyzőkönyvben A

délek talmagásra emelkednek, lecsillapítja azt a szemben levő tüzoltótelep vízfecskendője. Lesz iszapfürdő, sárfürdő, napfürdő, lehet játszani békafigócskát. Zuhanyozás elsőrendű könnyen kezelhető csebrekkel fog történni. A közönség kényelmére fog szolgálni egy villamos sárkefe és egy tágható uszónadrág. Ha esetleg a fürdő vize fogyatékán van, kötelessége lesz gondoskodni a t. c. közönségnek arról, hogy több legyen a víz a fürdés befejezése után, mint előtt. Esetleg még egy magánjáró korsó fogja hordani a vizet s jár a kutra addig, míg el nem törik.

A fürdő díja egy korona lesz egyszer és mindenkorra és 12 fillér esetenként. Az 1 koronából tartanak fenn a fürdőt, az egy filléreként feledékeny vendégek részére két bőven levedző fügefát ültetnek el. A 9 filléreként szednek össze ama bizottság költségeit, mely megvizsgálja a gyengén világító villanylámpákat arra nézve, hogy a körték túlerettek, vagy éretlenek s észleletei szerint vagy melegágyi kezelést, vagy a körték leszüretelését fogja javasolni. A 2 filléreként pedig egy hőmérő forma készüléket szereznek be, mely azonban nem hőmérő, hanem tejmérő, mellyel azután a rendőrség évenként egyszer bizonyosságot fog szerezni arról, hogy csak lefőlözött tejet árulnak a piacon, vagy pedig vízzel leöntött gipszet, esetleg mésztejet.

Mára elég.

Punctum.

† 1. r. 783. hrsz. alatt 162 □-öl területű házastelkét a rajta levő 5 szoba, konyha, kamra-, pincéből s a szükséges melléképületekből álló lakással együtt, továbbá ugyanezen ingatlanhoz tartozó s ezen tjkvben A † 1. rend, 784. hrsz. a. felvett 198 □-öl területű kertjét; ingókban jelenlegi iskolaberendezési tárgyait és ezen felül arra is kötelezi magát a magyar állammal szemben, hogy a felállítandó magyar tannyelvű állami iskola fenntartásához évi 600 koronával hozzájárul.

Átadott tehát az egyház egy biróilag megbecsült 20.000 kor. értékű házastelket, melynek évi hasznosbéré legkisebb számításal 1200 koronára tehető és kötelezte magát arra is, hogy az állami iskola fenntartásához évi 600 koronával hozzájárul, mely kötelezettségét pontosan teljesítette.

Lemondott tehát az egyház 1895. év szept. 1-től 1800 korona évi jövedelméről, azon csekély ellenérték fejében, hogy az állam köteles lesz — a szerződés 4-ik pontja értelmében — az állami iskolánál mindig egy oly református tanítót alkalmazni, ki az énekvezérei teendői ellátására képes és azt — a tanórákon kívül — elvégezni köteles.

Az állami iskola 1895. szept. hó 1-én megnyílt. A gondnokság elnökevé a Nagyméltóságu vallás- és közoktatási Miniszter Úr a gyulafehérvári hitközség elnökét: Dr. Elekes Viktort nevezte ki. Az iskola rövid idő alatt annyira benépesült, hogy az egyház által átadott épület nem volt képes a beiratkozott növendékeket befogadni. Gondoskodni kellett tehát az iskola állandó elhelyezéséről. Miután azonban sem a város, sem a többi hitfelekezetek nem voltak hajlandók az iskola állandó elhelyezése céljára telket adni, az egyház rendkívüli eszközökhöz nyult, a mennyiben a gyulafehérvári hitközség elnökétől elvette a lelkészi fizetés alapját képező és a gyulafehérvári lelkésznek díjlevélileg biztosított azon belső telkét, melyen az új iskola felépült és a melynek birói becslés alapján megállapított becsértéke 14.000 korona.

A gyulafehérvári református egyházköztség fenti intézkedése az egyházi törvény I. t.-c. 115. §-ába ütközött, mely szerint a díjlevélileg megállapított lelkészi fizetést megcsontítani nem lehet. Az eljárást menti azonban némileg a liberalismus magasrendű érdekeinek szolgálata. A gyulafehérvári református egyház ugyanis szentül meg volt győződve arról, hogy a felépítendő állami iskola magába fogja olvasztani a különböző felekezeti iskolákat és a felekezeten kívül álló magyar állam védszárnyai alatt felszentelt csarnoka lesz a vallási egyenlőségnek és hazafiságnak.

De szőljon itt a gyulafehérvári református egyházköztségnek a Nagyméltóságu vallás- és közoktatási Miniszter Úrral kötött 45.163—1899. számú szerződése. Ezen szerződés 1. pontja értelmében: „a gyulafehérvári református egyházköztség kötelezi magát arra, hogy az állami iskola állandó elhelyezése céljából a gyulafehérvári 202. számú telekjegyzőkönyvben 437. 2/1 hrsz. alatt felvett belső telkét a kir. kincstárnak örök tulajdonjoggal átengedi, azzal a feltétellel, hogy az állami iskola szervezésekor a hitközség és kir. kincstár között kötött s 1895. évi júl. hó 1-én 32.477 szám alatt kelt rendelettel jóváhagyott szerződés értelmében a kir. kincstárnak 50 évi használatra átengedett s a gyulafehérvári 377. számú telekjegyzőkönyvben A † 1. rend 783. és 784. hrsz. alatt felvett telkek a hitközség használatába visszabocsátatnak; továbbá, hogy az ugyanazon szerződésben a hitközség részéről biztosított évi 600 korona járuléka elengedtetik, azon időtől kezdve, mikor az új telken felépítendő állami iskola működését megkezdí; fenmaradván azon kikötés, hogy az állam a gyulafehérvári állami iskolánál mindig egy oly református vallású férfi tanerőt alkalmaz, ki a hitközségtől nyerendő 300 korona díjért helyben és a tanórákon kívül az énekvezérei teendőket végezni képes és köteles lesz.”

Ezen szerződés erejénél fogva az egyházköztség a kir. kincstárral előbb kötött szerződésben foglalt nehéz kötelezettségétől felszabadult ugyan; ámde azon ténye által, hogy az iskola állandó elhelyezése céljából a kir. kincstárnak örök tulajdonjoggal átadta a lelkészi fizetés alapját képező belső telkét: saját lelkészét 14.000 korona tőke kamatjövödelméről fosztotta meg.

Nem rekriminálják, hanem a történelmi igazság leszőgezése végett rajzoltuk a fenti képet. S midőn a megrajzolt képet újból és újból nézzük: lelkünk mélyéből mintegy önkéntelenül tör fel Deák Ferenek ezen szép mondása: „a hála a szív emlékezte”. Mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy a szív emlékezetére ne számítsunk senki Magyarországot kulturájáért és nemzeti eszmék megvalósításáért vagyont és életet áldozó munkájában!

Steckenpferd lilomtejszappan

Bergmann et Co.-tól Tetschen a Elbe

elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogeriákban, illatszerek és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintoly páratlan hatású női kézpolószer a Bergmann „Manera” lilomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

Helyi dolgok.

V.

Halottról jót vagy semmit — ez a regula.

Az én halottamról pedig akarva se tudnék rosszat mondani.

Egész életét szorgalmas munkával töltötte el. Igényei nem voltak, szerényen élt, ruházódása egyszerű volt, takarékosága példás, gyűjtött és gyűjtött, garast garasra rakott, hogy öreg napjaira legyen miből gondtalanul élnie.

S míg ő fáradozott, s míg kora reggelektől hajnalokba hajló estékig izgett-mozgott, tett vett, jött-ment, izzadott a gőzben, hevült a tűzhely forró melegében, süttött és főzött. — addig körülötte vígan mulatozó urak, polgárok, vének és ifjak, intelligensek és parasztok élvezték az ő fáradságának és körültekintő figyelmességének productumait.

Társadalombeli, nemzetiségbeli és nembeli különbség nélkül keresték fel egykoron sűrű látogatottságban a Knap-féle borozót; katonatisztek, törvénybírák, papok és tanárok, tanácsosok, kereskedők, iparosok feleségeikkel, családjaikkal itt jöttek össze, itt találkozott egymással minden rétege a társadalomnak.

Egyetlen mulató volt a Knap féle borozó, melyben jól érezte magát a napi munkában elfáradt minden rangú és rendű ember.

S ment a dolog gyönyörűen. A szorgalmas munkának gyümölcsei megcsokasodtak, a jövőbe vetett remény megvalósulása biztosnak látszott. Knapbácsi és Knapnéni neve a telekkönyvben többszörösen protocoillatott.

És a végső eredmény??

A mult héten hantótk el a sokat fáradott Knapnéni 90 koronás végelszűrésében...

A verejtékkel szerzett Knap-féle ingatlanok más tulajdonos nevére vannak beiktatva a telekkönyvben.

Jó emberek felebaráti szeretetből átvették az ingatlanokkal járó gondjait.

Szemlélt.

ÚJONSÁGOK.

Gyulafehérvár, 1913. augusztus 14.

— **Tanári kinevezés.** Az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsa tegnap szerdán Kolozsvárt báró Jósika Samu v. b. t. t. elnöke alatt tartott rendes havi ülésén a helyi főgimnáziumnál működő Rakóczi Béla helyettes tanárt rendes tanárrá nevezte ki.

— **Megkezdődtek a hadgyakorlatok.** Magyarországon területén mai nappal mindenfelé megkezdődtek a katonaságnak a kiképzést befejező nagygyakorlatai. A minden évben szokásos harszerű jelleggel bíró királygyakorlat az idén elmarad, helyette csak kisebb gyakorlatokat tartanak a különböző hadtestek. Háziezredünk nálunk állomásozó három zászlóalja tegnap vonultak a Nagyküküllő megye területén lefolyó nagygyakorlatokra, honnan jövő hó elején térnek vissza.

— **Autójárat Abrudbánya és Zalatna között.** Mint értesülünk, szeptember elsejével rendes autójárat fog megindulni Abrudbánya és Zalatna között naponta kétszeri közlekedéssel, melynek a zalatnai vonat-hoz lesz csatlakozása.

Használjon csak Breckner János-féle szinszappant!

Csak elfogultságból származhatik az az előítélet, mintha bizonyos nagy reklámmal forgalomba hozott szappanfajtákat csak bizonyos külföldi gyárak volnának képesek jó minőségben előállítani. Ez egyáltalában nem áll. :: Mindnyájunknak kötelessége magunkat tultenni afféle kicsinyes előítéleteken és csak hazai szappant kell használnunk.

— **Bukaresti telefonösszeköttetésünk.** Mint hogy a hadviselő Balkán-államok között a béke létrejött és a szerződést már alá is írták, a román kormány a leszereléssel kapcsolatban megtette az intézkedéseket a rendes állapotok helyreállítására. A sajtóra vonatkozóan már pénteken megszüntették a cenzurát és másfél hónapi megszakítás után szombaton már lehetett telefonon beszélni Gyulafehérvárral és Bukaresttel.

— **A városi tanács megszüntetése.** A belügyminisztérium törvényelőkészítő osztálya nagyban dolgozik a városi törvény előkészítésén. Az új törvénytervezet megszünteti a rendezett tanácsú városok tanácsait és a tanács testületi jogait a polgármesterre, mint egyes hatóságra ruházza át. Erre a határozatra az indítja a minisztériumot, hogy a kisebb rendezett tanácsú városok a tisztviselők illetményeinek fedezésére elegendő anyagi erővel nem rendelkeznek és így a tervbe vett reformnak voltaképpen az az intenciója, hogy rendezett tanácsú városok költségét apassza.

— **Mozipróblémák Szászvároson.** A Déván megjelenő „Hunyadvármegye” mult heti számából vesszük az alábbi mulatságos és eredeti zamatú hírt, melynek hőse eredeti ötleteiről ismert Neuirth György helyi fényképész polgártársunk, ki már huzamosabb idő terjeszt moziájával kulturát Szászvároson. A mozitulajdonos és publikuma közötti viszonyt és az ottani moziátogatók eredeti szokásait is jellemző híradás a maga egészében így szól: „A szászvárosiak moziája. A mozgósínházat ma már annyira megszokta a közönség, hogy immár minden valamire való helyen szinte nélkülözhetetlen. Így van vele többek között Szászváros közönsége is, melynek szintén megvan a maga ebbeli sajátossága és tulajdonsága: Erzsébet moziája, Bombeles grófjaival, drámaival és egyéb reklámjaival. E reklámokat természetesen itt is hirdetések alakjában teszik közzé. Julius hó 20-án oly zseniális plakát jelent meg Neuirth György mozitulajdonos részéről, mely valóságos moziá változtatta át egész Szászvárost közönségtől, diáktól, bakástól és szakácsnéstől együtt. E napon a „Quo Vadis?”-t adták elő az Erzsébet moziában. A köpési tilalom és szabad bagózás” kísérettel. E speciális előadásra külön illetmami kioktatásban részesült a szerencsés publikum. A plakát műsora alatt ugyanis a következők állottak pótlásul magyar és német nyelven: „Figyelmeztetés! A t. hölgyek a nézőtérben a jómodor és méltányosság sugalmazta módon jelenjenek meg. Tilos a dohányzás minden oly módja, mely égést, füstöt feltételez a nézőtérben, csak a rágódohány (bagó) élvezése van megengedve, de köpködni tilos. (Sic!) Az ezen tilalmat áthágó ellen szigorúan lesz eljárva. A rendőrség.” A műsor 4. és 5. pontja egyben kegyesen megengedi azt, hogy: „szünet után szabad haza menni”. A szászvárosiak, a „báránytürelem” szörnyével beöltött (!?) jó szászvárosiak éktelenül kilakadtak a plakátok láttára, de azért a „Quo Vadis?”-t zsufolt ház nézte végig kétszer egymásután. Bagózva, nem bagózva, nem tudjuk. A rendőrség pedig cafolatot adott ki, mert szerinte a kérdéses figyelmeztetés tudta nélkül történt és visszaélés történt a rendőrség nevével. A közönség egy része most azon töpreng, hogy a megtörténtek után menjen-e egyáltalában moziba? A másik része, a bagozó rész, természetesen megy a moziba.”

— **Felvétel az állami polgári fiúiskolába.** A helyi áll. polg. fiúiskolában a beiratások f. é. szeptember hó 1—5. napjain tartatnak meg a polg. iskola ideiglenes elhelyezésére szolgáló iparos tanonciskola épületében. Ezen haláridők elmúltával csak kellő igazolás mellett vehetők fel a tanulók, ha a különben korlátozott (osztályonként 45—50 tanuló) befogadására alkalmas helyiség megengedi. A beiratásnál az I. osztályban elsősorban gyulafehérvári szülők gyermekei számíthatnak felvételre, ha a kellő időben jelentkeznek. A felvételnél nem csupán a jelentkezés sorrendje, hanem elsősorban a bizonyítvány értéke lesz irányadó. A polg. iskola I. osztályába azon tanulók vehetők fel, kik életük 10-ik évét betöltötték, az elemi népiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és ebbeli ismereteiket esetleg felvételi vizsgálat után is igazolni tudják. A beiratásnál minden növendék szülőjének, gyámjának vagy ezek helyettesének kíséretében személyesen tartozik megjelenni. Ez alkalommal minden tanuló köteles átnyújtani az igazgatónak vagy helyettesének: 1. előző tanévi iskolai bizonyítványát, 2. eredeti születési bizonyítványát, 3. ujjraoltási bizonyítványát. Ezen okiratok az iskolai év végén az igazgatói irattárban őriztetnek. A tandíj elengedését kérők kötelesek Alsó Fehér vm. tanfelügyelőségére (Nehéz János kir. tanfelügyelő ur nevére) címzett folyamodványukat s az abhoz csatolt szegénységi bizonyítványukat is átadni. Ez utóbbiban okvetlenül feltüntetendő a szülők foglalkozása, vagyoni állapota és kiskorú gyermekeinek száma. Ezen adatok hiánya kockáztatja és megnehezíti a tandíjmentesség elnyerésének lehetőségét. Tandíj elengedést csak olyan tanulók szülei folyamodhatnak, kiknek fiai legalább jó általános bizonyítvánnyal bírnak. A beiratásnál fizetendő illetékek: tandíj egész tanévre 20

kor., beiratási díj 2 kor., könyvtári díj 1 kor., értesítő díj 1 kor., tanulmányi kirándulás alapjára 1 kor., összesen 24 korona. A szükséges tankönyvek jegyzékét az igazgatóság kellő időben közölni fogja. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 6-án d. e. 8 órakor lesz.

— **Új vasut Kolozsvár és Marosvásárhely között.** Gróf Bethlen István orsz. képviselő akciót indított egy Marosvásárhely és Kolozsvár között létesítendő keskenyvágányú vasútvonal kiépítése ügyében. Az előkészítés ügyében gróf Bethlen István a napokban Kolozsvárt járt és tárgyalásokat folytatott Fekete-Nagy Béla polgármester helyettesével. Legközelebb a vasútépítés ügyében az érdekeltek bevonásával értekezletet fognak tartani.

— **Adókiivetési lajstromok.** A városi tanács közhírré teszi, hogy az 1913. évi általános jövedelmi pótladó, hadmentességi díj és I. és II. oszt. keresetiadó kiivetési lajstromai a városi adóhivatal helyiségében 8 napi közszemlére kitétek, hol azt érdeklődők a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik s esetleges felebbeségeiket nyomban és előszóval is megtehetik.

— **Egy dévai nagy cég bukása.** A dévai nemrég nagyon szép berendezéssel megnyitott „Orient” szálló tulajdonosa, a Szóts és Bogdán cég, mely egyúttal az ottani „Fehér kereszt” szálloda, bérloje is, — fizetésképtelenséget jelentett. A dévai takarékpénztár r. t. kezdeményezésére a dévai pénzügyeztetek egy szindikátust alakítottak, hogy a céget lehetőleg rendbehozzák és az „Orient”, a dévaiak büszkeségét megmentsék.

— **Faarverés.** A városi tanács két tagban levő 4 és 5 1/2 klm. távolban jókarban tartott út mellett fekvő 30 éves 1887 m² becsült 27 kat. hold vágásterületének tölgyfa tömeget a városháza nagytérében f. évi augusztus hó 28-án d. e. 10 órakor tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja. Kikiáltási ár 11822 korona. Utóajánlatok el nem fogadtatnak. A részletes árverési és szerződési feltételek a városi tanács kiadóhivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **Vizvezeték Tordán.** Torda városa vízvezetékét létesített, a mely már teljesen elkészült. Konrády Dániel dr. kolozsvári egyetemi m. tanár bakteriológiailag megvizsgálta és részletes írásbeli szakvéleményében teljesen egészségesnek és élvezhetőnek állapította meg a vízvezeték vizét. Ennek alapján a vízvezeték a közhasználatnak átadták.

— **Marhavásár Szászsebesen.** A szászsebesi nyári marhavásárt f. augusztus hó 21, 22. és 23-án tartja meg, míg az országos kirakóvásár 25-én lesz.

— **Szülogyilkosság Hunyadmegyében.** Mint nekünk Déváról írják, Manosin Pável dumești román földmives szülei már régen ellenséges viszonyban élt. Hétfőn bement szüleinek házába, mire édesanyja kiutasította. Manosin ezen annyira feldühödött, hogy fejszét ragadott és édesanyját irgalmatlanul agyonverte. A csendőrség az elvetemült anyagyilkost rövidesen elfogta és a dévai ügyészség fogházába szállította.

— **Urania.** A vasárnapi műsorban Gollmann mester két gyönyörű 3 felvonásos drámát mutat be közönségünknek, melyek mindegyike külön is elég volna ahoz, hogy egy önálló műsor slagere gyanánt szerepeljen. Mindkét darab „A régi pad” című Nordisk film és a „Fortuna szekerén” című Pathé színmű vetekednek egymással a szebbnél szebb képek és érdekesítő jelenetek sorozatában. Gollmann mester ezen kívül még 3 szenzációs műsoron kívüli számmal kedveskedik közönségének. Az előadást pedig a Pathé Ujság egy rendkívüli bő száma nyitja meg. Jövő hét szerdáján Szt. István napján ugy délután, mint este egy felette megkapó 4 felvonásos detektív dráma kerül az ünnepi műsor keretében bemutatásra.

Sirolin
"Roche"
orvosilag ajánlva a légzőszervek
mindennemű megbetegedése ellen,
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélykórja ellen.
Kapható minden gyógyszerárban
Egy üveg ára 4 korona.

Az új Berson

gummisarkot az egész világ ismeri és dicsekszi! Cipésztől határozottan csak a valódi új Berson gumisarkot kéri, aranydobozban s utasítson minden utánzatot vissza. Bersonművek, Budapest, VII. 10308

NYILTTÉR.
E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kitünő izletes házikoszt kapható házhoz kihordva jutányos árban Traján-utca 14. szám alatt.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend-tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü radioaktív gyógyforrások; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő és márványfürdők; hőlég, szénsavas- és villamos-vizfürdők. A fürdők kitünő eredménnyel használatnak főleg csúszos bántalmaknál és idegbajok ellen. Ivó kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld: Az igazgatóság.

Marosvásárhely sz. kir. város
INTERNÁTUSSAL
egybekapcsolt
Felső Kereskedelmi Iskolája
két tagozatból áll:
Fiú felső kereskedelmi iskola,
(az 1912.—13. tanévben 186 tanuló volt)
Női felső kereskedelmi iskola
(az 1912.—13. tanévben 10 tanuló volt).
Mindkét iskola három évfolyam.
A fiúnövendékek az intézet modern berendezésű internátusában, a leánynövendékek a „Bethlen Kata” internátusban nyerhetnek elhelyezést.
Fiúiskolában évi tandíj — — — — — K 120.—
Női iskolában évi tandíj — — — — — K 150.—
Fiúinternátusban az évi ellátás díja K 850.—
Leányinternátusban — — — — — K 600.—
Bővebb felvilágosítást ad
az igazgatóság.

Eladó házastelek.

Gyulafehérvárt Sárdi-utca 10. szám alatti újonnan épült nagy házastelek, melyen 6 szoba, 1 előszoba, 3 konyha és minden szükséges mellékhelyiség, pince stb. stb. van, két üzlethelyiséggel, egy irodahelyiséggel, nagy tágas jó karban levő színekkel, a telken egészséges szabad fürdővel és parkkal, 2 1/4 hold területen, azonnal szabad kézből olcsón eladó. :: Értékezhetsen ugyanott.

Haas Fülöp és Fiai

Szőnyeg és butorszövet gyárosok - Kolozsvár, Unió-u. 3 sz. Gyár: Sopron.

Nagy választék linoleum, viaszosvászon, szövet- és függönyök, roletták és tapétákban. Nagy raktár valódi perzsa szőnyegekben.

Reggelizés előtt félpohár**Schmidthauer-féle**

Használata valódi áldás gyomorbajosoknak,
székszerűségben szenvedőknek

Kapható helyben és környéken minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elromlott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Fog-Krém

KALODONT

Szájvíz

4829/913.

tkvi.

Hirdetmény.

Vingárd község telekkönyve általános határtago-
sítás következtében az 1867. évi 2579. számú szabály-
rendeletre képest átalakított és ezzel egyidejűleg mind
azon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi XXIX.
és az 1891. XVI. t.-c. a tényleges birtokos tulajdonjog-
ának bejegyzését rendelik, az 1992. XXIX. t.-cikkben
szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbi-
tésével kapcsolatosan fogantatott.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és
a helyszíni eljárás a nevezett községben **1913. szeptem-
ber 15 én** fog kezdődni.

Ennélfogva felhívjuk:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgya-
lason személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek
meg és az új tkvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket
annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv
végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető
kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában
többé nem érvényesíthetnek.

2. Mindazok, kik a tkvben előforduló bejegyzésekre
nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a
telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határna-
pon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az
előterjesztéseiket igazoló okmányaikat mutassák fel.

3. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjog-
ot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas ok-
irataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. XXIX.
t.-c. 15—18., az 1889. XXXVIII. t.-c. 5, 6, 7. és 9. §§ ai
értelmében szükséges iratokat megszerezni iparkodjanak
s ez okból ügyeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda
hassanak, hogy átruházó telekkönyvi tulajdonos az átru-
házás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a
tulajdonjog bekebelezésre engedélyt nyilvánítsa, mert
külömben jogaikat ezen az úton nem érvényesíthetik és
a bélyeg és illeték elengedése kedvezményétől is elesnek; és

4. azok, akik javára tényleg már megszünt köve-
telésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszünt joga
van nyilvántartásba bejegyezve, ugyancsak az ily bejegy-
zésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegy-
zett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési
engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek
meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményé-
től elesik.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatóságától.
Gyulafehérvárt, 1913. augusztus 5 én.

Stachó Lajos.
kir. tszéki bíró.

Székely István
diszlet és szobafestő Gyulafehérvárt
Sánc-utca 71.

Elvállal mindennemű nehezebb és
finomabb kivitelű festéseket, u.m.
templomfestéseket, régi olajfest-
mények javítását, felújítását,
esetleg nagytisztítását, szobák, disz-
termek, villák, verendák stb. stb.
festését művészies kivitelben és
a legjutányosabb árban.

Sz. 8723—1913. polg.

Hirdetmény.

A gyulafehérvári kir. törvényszék közli, hogy az Általános Óvadékbank részvénytársaság budapesti cég 5812—1913. számú kérésével dr. Teri Ödön Sopronba áthelyezett gyulafehérvári közjegyző helyett általa lelett 4000 korona készpénzből álló közjegyzői bizt. sítéknak kiadását kérte, mely kéréshez a gyulafehérvári kir. ügyész 1912. El. 12/A. 12. sz. véleményével, az aradi kir. közjegyzői kamara 68—1913. jkvi számú határozatával, dr. Teri Ödön kir. közjegyző pedig a 6107—1913. számú kérésével hozzájárult.

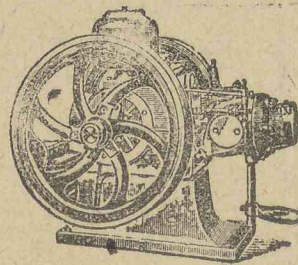
A kir. törvényszék ennél fogva az 1874. évi XXXV. tc. 44. §. értelmében hirdetményileg felszólítja mindazokat, a kik a biztosítékra az 1874. évi XXXV. tc. 173. §. nál fogva törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket a hirdetmény utolsó közzétételétől számított 3 hónap alatt jelentsék be, mert különben azok tekintetbe vétele nélkül fog a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint polgári bíróságnak 1913. évi július hó 17-én tartott üléséből.

Gorove Viktor s. k.
elnök.

Dr. Fellner József s. k.
jegyző.

A VILÁGHÍRŰ ÉS
LEGJABB RENDSZERŰ

BOLINDER NYERSOLAJ-MOTOROK

és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE cégnél
BUDAPEST, VI. PODMANICKY-UTCA 17.

Telefon 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet!

Jutányos árak!

Feltétlen jótállás!

Kedvező fizetési feltételek!

Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket.

**MÉHRAJOK
ELADÓK**
Kézdy János
r. k. tanítónál
GYULAFEHÉRVÁR
Széchenyi-utca 25.

THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ BALZSAMA

Allein echter Balsam
aus der Schulfabrik Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Utolérhetetlen hatású tüdő- és mellbetegségeknek, enyhíti a katarust, megszünteti a fájdalmat okozó köhögést. Törökgyuladást, rekedtséget és gegebajokat megszüntet, valamint lázt, különösen jó hatású gyomorgörös és kolika ellen. Gyógyhatású aranyér és altesti bántalmaknál, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést. Kitűnően bevált fogfájásnál, odvas fogak, szájgyulladás, valamint az összes száj- és fogbetegségek, bőlfőgés ellen, megszünteti a száj vagy gyomorlól eredő büzt. Jó hatású pánlikagilisztánál. Meggyógyít minden sebet, sebhelyt, orbáncot, láztól eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, égési sebeket, megfagyott testrészeket, vart és kítűtést. Fülbántalmak ellen kitűnő hatású. Minden háznál különösen influenza, kolera vagy más járványoknál kéznél legyen.

Irjunk:**Thierry A. Örangyal-gyógytárának Pregrada, Rohitsch mellett.**

12 kis vagy 6 dupla v. 1 nagy specialüveg 5.60 K. Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény!

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcse.

Megakadályoz s megszüntet vérmérgezést, fájdalmas operációkat leggyakrabban feleslegessé tesz. Használatos gyerekágyas nőknél fájó emlők, tejmegrindítás, rekedés, emlőkeményedés ellen. Orbánc, feltört lábak, sebek, dagadt végtagok, csontszu, fekélyek, ütés, szúrás, lővés, vágás vagy zúzódás által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású szer. Idegen testek elávolítására mint: üveg, szálka, por, serét, tüske stb. kinövések, karbunkulus, képződmények, valamint rák ellen, fereg, rothadás, körömgüles, hólyag, égési sebek, hosszú betegségeknek előforduló fölfekvésnél, vérkelekésnél, fülájásnál, valamint kipallás esetén csecsemőknél stb. stb. kitűnő hatású.

2 tégely ára K 3.60 a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható.

Budapesten kapható: Török József gyógytárában, valamint az ország legtöbb gyógyszerárban. Nagyban: Thalmayer és Seitz, Kochmeister Utódai, Radanovits Testvérek drogueriákban Budapesten kapható. Ahol nincs lerakat rendeljünk közvetlenül!

Thierry A. Örangyal gyógyszerárából, Pregrada, Rohitsch mellett.Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú **Portland Cementet** ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CZEMENT-gyár **Brassóban.**
Kugler és Társai

Itt helyben kapható id. **Misselbacher J. B. cégnél.**

Nyomatott Papp György könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.